

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Terveys 2006
Hälsa
Health

Toimenpiteelliset hoitajakset vuonna 2005 ja toimenpiteellisten hoitajaksojen trendejä vuosina 1997 - 2005

Niina Kontio
+358 9 3967 2670

Jouni Rasilainen
+358 9 3967 2204

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@stakes.fi

Telefax
+358 9 3967 2497

Sosiaali- ja terveysalan
tutkimus- ja
kehittämiskeskus

Forsknings- och utvecklings-
centralen för social- och
hälsovården

National Research and
Development Centre for
Welfare and Health

Puhelin (09) 39 671
Telefon +358 9 396 71
Phone +358 9 396 71

Telefaksi (09) 3967 2459
Telefax +358 9 3967 2459

www.stakes.fi

ISSN 1459-2355 (Internet)
ISSN 1459-2347
(painettu - printed)

Vuonna 2005 raportoitiin 543 349 toimenpiteellistä hoitajaksoa eli niitä hoitajaksoja, joissa potilaalle oli kirjattu jakson aikana vähintään yksi kansallisen toimenpideluokituksen mukainen toimenpide. Mukana ovat siis myös tutkimustoimenpiteet. Toimenpiteellisiä hoitajaksoja oli yhteensä 443 736 henkilöllä. Hoitajaksojen lukumäärä lisääntyi edellisestä vuodesta 6,1 % prosenttia ja hoidettujen potilaiden määrä 5,7 %. Potilaiden keskimääräinen ikä oli 51 vuotta, joka on sama kuin edellisenä vuonna. Miesten ja naisten osuudet toimenpiteellisistä hoitajaksoista ovat säilyneet ennallaan. Hoitajaksoista naisten osuus oli 57 % ja miesten 43 %.

Kaikkien toimenpiteellisten hoitajaksojen keskimääräinen hoitoaika oli 3,3 vuorokautta, joka on sama kuin edellisenä vuonna. Odotusaikojen pituuden keskiarvo oli 126 vuorokautta ja mediaani 61 vuorokautta. Odotusajat ovat tällä perusteella lyhentyneet verrattuna vuoteen 2004, jolloin odotusaikojen pituuden keskiarvo oli 133 vuorokautta ja mediaani 63.

Kaikkiaan 3 309 potilasta kuoli toimenpiteellisen hoitajakson aikana vastaten 6 kuolemaa tuhatta toimenpiteellistä hoitajaksoa kohden. Tämä suhdeluku on pysynyt ennallaan verrattuna edelliseen vuoteen.

Yleisin toimenpideryhmä oli tuki- ja liikuntaelimiin kohdistuneet toimenpiteet, kun tarkastellaan toimenpideryhmiä yhden merkin tasolla kansallisen toimenpideluokituksen mukaan. Näitä hoitojaksoja oli yhteensä 123 772 päätoimenpiteen mukaan. Tämä oli 23 % kaikista toimenpiteellisistä hoitojaksoista. Toiseksi yleisin toimenpideryhmä oli ruoansulatuskanavaan ja sen oheiselimiin kohdistuneet toimenpiteet, kun tarkastellaan toimenpideryhmiä yhden merkin tasolla kansallisen toimenpideluokituksen

mukaan. Näitä hoitojaksoja oli 56 210 vastaten 10 prosenttia kaikista toimenpiteellisistä hoitojaksoista. Seuraavaksi yleisimmät toimenpiteelliset hoitojaksot koskivat silmän alueen toimenpiteitä (10 % kaikista toimenpiteellisistä hoitojaksoista), naisen sukupuolielinten toimenpiteitä (7 % kaikista toimenpiteellisistä hoitojaksoista) ja sydämen ja rintaontelon suurten suonien toimenpiteitä (6 % kaikista toimenpiteellisistä hoitojaksoista). Näiden viiden yleisimmän toimenpideryhmän järjestys on pysynyt samana verrattuna edelliseen vuoteen.

Mentäessä pääryhmistä yksityiskohtaisempaan ryhmittelyyn eli kansallisessa toimenpideluokituksessa kolmen merkin tasolle, yleisimmät toimenpiteet vuonna 2005 sekä hoitojaksojen että potilasmäärien osalta on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Yleisimmät toimenpiteet vuonna 2005

Toimenpideryhmä	Vuosi	Hoitojaksot	Potilaat (lkm)	Muutos edelliseen vuoteen (potilaat)
Kaihileikkaukset ultraäänitekniikalla ja niihin liittyvät toimenpiteet (CJE)	2002	37 205	32 713	
	2003	39 171	34 153	4 %
	2004	37 593	32 122	-6 %
	2005	41 060	34 390	7 %
Nielurisojen ja kitarisan poistoleikkaukset (EMB)	2002	19 329	19 271	
	2003	17 285	17 235	-11 %
	2004	15 923	15 861	-8 %
	2005	13 917	13 857	-13 %
Polven nivelkierukkaleikkaukset (NGD)	2002	11 277	11 085	
	2003	11 211	11 027	-1 %
	2004	11 256	11 092	1 %
	2005	12 733	12 516	13 %
Nivustyrän leikkaukset (JAB)	2002	11 887	11 756	
	2003	11 328	11 202	-5 %
	2004	11 580	11 476	2 %
	2005	12 646	12 506	9 %
Lonkan tekonivelleikkaukset (NFB)	2002	8 597	8 378	
	2003	8 938	8 730	4 %
	2004	8 460	8 306	-5 %
	2005	9 610	9 368	13 %

Kaihileikkaukset ultraäänitekniikalla (CJE) ovat olleet suurin toimenpideryhmä usean vuoden ajan. Vuonna 2005 niitä tehtiin 7 % suuremmalle määrälle potilaita verrattuna edeltävään vuoteen. Kuten edellisenäkin vuonna, kaihipotilaiden keskimääräinen ikä oli 74 vuotta ja 67 % heistä oli naisia. Keskimääräinen odotusaika leikkaukseen oli 215 vuorokautta. Odotusaika on lyhentynyt viime vuosina. Vuonna 2004 se oli 242 vuorokautta ja vuonna 2003 odotusaika oli 247 vuorokautta.

Nielurisojen ja kitarisan poistoleikkaukset (EMB) olivat edelleen toiseksi suurin toimenpideryhmä, vaikka sekä hoitajaksojen että potilaiden määrä on laskenut vuodesta 2003. Tässä toimenpideryhmässä nielurisaleikkauksia oli 43 %, kitarisaleikkauksia 42 % ja kita- ja nielurisaleikkauksia 15 %.

Seuraavaksi suurimmissa toimenpideryhmissä (polven nivelkierukkaleikkaukset, nivustyrän leikkaukset ja lonkan tekonivelleikkaukset) tapahtui kasvua edelliseen vuoteen verrattuna.

Suuntaus lyhyempiin hoitoaikoihin näkyy taulukossa 2, jossa on tarkasteltu niitä toimenpiteitä, jotka kuuluvat kansallisen toimenpideluokituksen lukuihin A-Q (pois lukien ne, joissa kolmas merkki on numero). Elektiivisiksi lasketaan kaikki ne hoitajakset, joille potilas ei ole saapunut päivystyksen kautta ja joissa kyse on sairaalan/terveyskeskuksen vuodeosastohoidosta tai päiväkirurgiasta.

Taulukko 2. Toimenpiteitä (A-Q -alkuiset koodit, joiden 3. merkki ei ole numero) sairaanhoitopiireittäin 1997, 2000, 2003 ja 2005, yhden päivän hoitajaksojen osuus

Sairaanhoitopiiri	Elektiiviset hoitajakset				Joista yhden päivän aikana tehtyjä			% -osuus				
	1997	2000	2003	2005	1997	2000	2003	2005	1997	2000	2003	2005
01 Uudenmaan shp	52 976	51 841	52 196	55 616	21 431	22 918	25 239	28 588	40 %	44 %	48 %	51 %
02 Helsingin shp	35 356	33 354	29 200	35 734	13 479	14 965	14 666	19 194	38 %	45 %	50 %	54 %
03 Varsinais-Suomen shp	34 531	37 448	36 171	35 792	13 096	16 668	17 606	17 808	38 %	45 %	49 %	50 %
04 Satakunnan shp	17 190	17 610	17 022	16 826	5 654	8 670	9 105	9 009	33 %	49 %	53 %	54 %
05 Kanta-Hämeen shp	9 539	11 542	10 912	10 557	2 878	4 865	5 240	5 298	30 %	42 %	48 %	50 %
06 Pirkanmaan shp	23 841	25 632	27 036	31 902	8 254	11 436	13 995	18 126	35 %	45 %	52 %	57 %
07 Päijät-Hämeen shp	12 958	13 881	13 682	16 002	5 798	7 226	6 974	9 164	45 %	52 %	51 %	57 %
08 Kymenlaakson shp	11 308	12 097	12 249	13 253	4 781	5 546	5 937	6 683	42 %	46 %	48 %	50 %
09 Etelä-Karjalan shp	8 263	8 667	8 003	7 455	3 667	4 568	4 328	3 699	44 %	53 %	54 %	50 %
10 Etelä-Savon shp	6 005	6 149	7 317	6 977	1 601	2 146	3 599	3 556	27 %	35 %	49 %	51 %
11 Itä-Savon shp	4 952	5 180	4 921	4 771	2 014	2 261	2 447	2 577	41 %	44 %	50 %	54 %
12 Pohjois-Karjalan shp	11 566	10 784	9 977	11 121	3 944	3 923	4 175	4 641	34 %	36 %	42 %	42 %
13 Pohjois-Savon shp	16 441	18 585	18 861	21 025	4 602	7 534	8 395	10 426	28 %	41 %	45 %	50 %
14 Keski-Suomen shp	14 844	14 806	14 833	15 573	5 436	6 804	7 050	7 897	37 %	46 %	48 %	51 %
15 Etelä-Pohjanmaan shp	12 685	12 517	12 199	13 022	2 286	4 517	4 806	5 559	18 %	36 %	39 %	43 %
16 Vaasan shp	10 656	8 732	8 871	10 090	3 385	3 724	4 272	5 178	32 %	43 %	48 %	51 %
17 Keski-Pohjanmaan shp	5 024	5 952	5 680	4 840	2 438	3 485	3 179	2 679	49 %	59 %	56 %	55 %
18 Pohjois-Pohjanmaan shp	26 758	26 577	26 407	27 485	10 170	11 316	12 804	14 057	38 %	43 %	48 %	51 %
19 Kainuun shp	5 534	5 430	4 636	5 039	1 511	1 579	1 439	1 964	27 %	29 %	31 %	39 %
20 Länsi-Pohjan shp	3 452	5 053	5 293	5 029	588	2 387	2 777	2 494	17 %	47 %	52 %	50 %
21 Lapin shp	8 691	8 098	8 802	8 342	3 271	3 480	3 970	3 592	38 %	43 %	45 %	43 %
Ahvenanmaa	590	1 660	1 438	1 699	39	520	475	538	7 %	31 %	33 %	32 %
Yhteensä	333 509	341 975	336 079	358 562	120 461	150 716	162 646	182 945	36 %	44 %	48 %	51 %

Näissä yhden päivän mittaisissa hoitajaksissa on suurelta osin kyse **päiväkirurgisista toimenpiteistä**, mikä näkyy taulukossa 3. (Hoitoilmoituksen palvelualaksi on kirjattu päiväkirurgia).

Taulukko 3. Elektiiviset, yhden päivän aikana tehdyt toimenpiteet (A-Q -alkuiset koodit, joiden 3. merkki ei ole numero) sairaanhoitopiireittäin 1997, 2000, 2003 ja 2005, päiväkirurgian osuus (palveluala=2)

Toimenpiteitä sairaanhoitopiireittäin 1997, 2000, 2003 ja 2005

Sairaanhoitopiiri	Elektiiviset hoitojaksot yhden päivän aikana				Joista päiväkirurgisia (pala=2)			% -osuus				
	1997	2000	2003	2005	1997	2000	2003	2005	1997	2000	2003	2005
01 Uudenmaan shp	21 431	22 918	25 239	28 588	18 340	19 819	21 658	25 525	86 %	86 %	86 %	89 %
02 Helsingin shp	13 479	14 965	14 666	19 194	9 716	11 764	11 789	17 537	72 %	79 %	80 %	91 %
03 Varsinais-Suomen shp	13 096	16 668	17 606	17 808	9 723	14 990	16 840	15 507	74 %	90 %	96 %	87 %
04 Satakunnan shp	5 654	8 670	9 105	9 009	2 102	7 920	8 663	7 240	37 %	91 %	95 %	80 %
05 Kanta-Hämeen shp	2 878	4 865	5 240	5 298	2 321	4 417	4 801	4 945	81 %	91 %	92 %	93 %
06 Pirkanmaan shp	8 254	11 436	13 995	18 126	2 354	11 298	13 812	17 906	29 %	99 %	99 %	99 %
07 Päijät-Hämeen shp	5 798	7 226	6 974	9 164	2 078	6 846	6 592	8 485	36 %	95 %	95 %	93 %
08 Kymenlaakson shp	4 781	5 546	5 937	6 683	4 359	5 251	5 565	6 207	91 %	95 %	94 %	93 %
09 Etelä-Karjalan shp	3 667	4 568	4 328	3 699	2 836	4 259	3 939	3 376	77 %	93 %	91 %	91 %
10 Etelä-Savon shp	1 601	2 146	3 599	3 556	712	2 013	3 395	3 400	44 %	94 %	94 %	96 %
11 Itä-Savon shp	2 014	2 261	2 447	2 577	49	209	2 345	2 491	2 %	9 %	96 %	97 %
12 Pohjois-Karjalan shp	3 944	3 923	4 175	4 641	3 502	3 573	3 788	4 201	89 %	91 %	91 %	91 %
13 Pohjois-Savon shp	4 602	7 534	8 395	10 426	3 256	7 470	7 502	10 016	71 %	99 %	89 %	96 %
14 Keski-Suomen shp	5 436	6 804	7 050	7 897	3 988	5 394	5 621	6 515	73 %	79 %	80 %	82 %
15 Etelä-Pohjanmaan shp	2 286	4 517	4 806	5 559	224	4 197	4 473	5 179	10 %	93 %	93 %	93 %
16 Vaasan shp	3 385	3 724	4 272	5 178	39	3 339	3 821	4 624	1 %	90 %	89 %	89 %
17 Keski-Pohjanmaan shp	2 438	3 485	3 179	2 679	30	59	2 827	2 593	1 %	2 %	89 %	97 %
18 Pohjois-Pohjanmaan shp	10 170	11 316	12 804	14 057	7 694	9 437	11 517	12 690	76 %	83 %	90 %	90 %
19 Kainuun shp	1 511	1 579	1 439	1 964	70	97	1 377	1 831	5 %	6 %	96 %	93 %
20 Länsi-Pohjan shp	588	2 387	2 777	2 494	136	2 087	2 538	2 298	23 %	87 %	91 %	92 %
21 Lapin shp	3 271	3 480	3 970	3 592	3 055	3 355	3 855	3 381	93 %	96 %	97 %	94 %
Ahvenanmaa	39	520	475	538	30	477	458	458	77 %	92 %	96 %	85 %
Yhteensä	120 461	150 716	162 646	182 945	76 721	128 417	147 312	166 602	64 %	85 %	91 %	91 %

Tämä tilastotiedote on sarjassaan seitsemäs internetversio aikaisemmasta paperimuodossa julkaistusta toimenpiteellisten hoitojaksojen tilastotiedotesarjasta. Tilastot ovat maksutta luettavissa ja tulostettavissa internetissä. Yhteenvedo tärkeimmistä tiedoista kootaan myös Sosiaali- ja terveydenhuollon tilastolliseen vuosikirjaan, jota on julkaistu vuodesta 2000 lähtien. Muutama yksittäisiin toimenpiteisiin liittyvä indikaattori on löydettävissä indikaattoripankki SOTKANetista.

Internetissä julkaistavat taulukot on tänä vuonna päivitetty kahdesti siten, että kesällä julkaistiin edellisen vuoden ns. ennakkotiedot, joissa saattoi vielä olla pieniä puutteellisuksia. Tässä tilastossa on käytössä täydennetty ja korjattu aineisto.

Aineistot, käsitteet ja määrittelyt

Elektiivisellä hoitojaksolla tarkoitetaan niitä hoitojaksoja, joille potilas ei ole saapunut päivystyksen kautta ja joissa kyse on sairaalan/terveyskeskuksen vuodeosastohoidosta tai päiväkirurgiasta.

Tilastotauluissa esitetään aikaisempien vuosien tapaan keskeiset tilastotiedot vuonna 2005 suorite- tuista toimenpiteistä. Lähtöaineistona ovat ne terveyskeskusten ja sairaaloiden vuodeosastoilla kyseisenä vuonna hoidettujen potilaiden päättäneet hoitojaksot, joiden kuluessa on tehty jokin kansallisen toimenpideluokituksen mukainen toimenpide. Päiväkirurgisista toimenpiteistä on kerätty hoitoilmoitukset vuodesta 1994 lähtien.

Toimenpiteiden kirjo hoitoilmoituksessa on laajentunut vuosi vuodelta. Toimenpiteet ovat pääosin leikkaustoimenpiteitä, mutta toimenpideluokitukseen sisältyy myös muita koodeja, kuten tutkimus- ja kuntoutustoimenpiteiden koodit. Toimenpiteiden kokonaislukumäärää ei siksi enää voida pitää puhtaasti terveydenhuollon leikkaus- eli operatiivisen toiminnan mittarina. Operatiiviselle toiminnalle olisi tarpeellista kehittää oma mittarinsa, joka sisältää vain valikoidun otoksen koodien suuresta joukosta. Tässä tilastotiedotteessa tähän pyrittiin rajaamalla Taulukossa 2 ja 3 toimenpiteet kansallisen toimenpideluokituksen lukuihin A-Q (pois lukien ne, joissa kolmas merkki on numero).

Kaikki toimenpiteet esitetään kansallisen toimenpideluokituksen mukaisesti (Toimenpideluokitus, Stakes, Ohjeita ja luokituksia 2004:2 tai <http://sty.stakes.fi/FI/koodistopalvelu>). Taulukko 1.1 si-

sältää toimenpideryhmät yhden merkin tasolla sekä aakkosjärjestyksessä että yleisyysjärjestyksessä (hoitojaksot) koko maan tasolla. Taulukoissa 1.2.A ja B ovat toimenpideryhmät kahden merkin tasolla aakkosjärjestyksessä sekä hoitojaksojen lukumäärän mukaan lajiteltuna. Taulukossa 1.3 A ovat toimenpiteiden tiedot kolmen merkin tasolla ensin aakkosjärjestyksessä ja taulukossa 1.3.B lajiteltuna hoitojaksojen lukumäärän mukaan. Taulukossa 1.4.A näkyvät yleisimmät toimenpiteet viiden merkin tasolla aakkosjärjestyksessä ja taulukossa 1.4.B hoitojaksojen lukumäärän mukaan. Taulukossa 1.5 ovat kunkin sairaanhoitopiirin yleisimmät toimenpideryhmät kolmen merkin tasolla. *Taulukot löytyvät osoitteesta:*

http://www.stakes.fi/FI/tilastot/aiheittain/Terveyspalvelut/toimenphoitojaksot_liitteet.htm

Tilastojen lukeminen

Tilastotaulujen vasemmassa reunassa kerrotaan toimenpiteen tai toimenpideryhmän numero ja nimilyhenne. Luokituksena on kansallinen toimenpideluokitus, joka pohjautuu Pohjoismaiseen kirurgisten toimenpiteiden luokitukseen. Sen jälkeen esitetään sarakkeittain rekisterivuonna päättyneistä hoitojaksoista laskettuja tietoja.

Päättyneitä toimenpiteellisiä hoitojaksoja koskevat tiedot sarakkeittain

Hoitopäivät

Hoitopäivät koostuvat kaikkien päättyneiden hoitojaksojen hoitopäivistä. Hoitopäivät saadaan lähtö- ja tulopäivän erotuksena. Tästä syystä hoitopäiviin on tässä tilastotiedotteessa laskettu mukaan rekisterivuotta edeltävästi alkaneet hoitojaksot, jotka kuitenkin päättyvät rekisterivuonna. Tulo- ja lähtöpäivä lasketaan yhteensä yhdeksi hoitopäiväksi.

Hoitojaksot

Hoitojaksoilla tarkoitetaan rekisterivuonna päättyneiden hoitojaksojen lukumäärää. Hoitojakson pituus on sen hoitopäivien määrä. Tilasto on laadittu ensimmäisen toimenpiteen eli pääleikkauksen päätoimenpiteen mukaan.

Potilaat

Päättyneistä hoitojaksoista on laskettu eri henkilöiden lukumäärä (=eri henkilötunnusten lukumäärä).

Kuolleet

Tarkoitetaan kuolemaan päättyneiden hoitojaksojen lukumäärää (hoitoilmoituksessa ilmoitettu "jatkohoito"-luokituksen kohdassa arvo 3).

Km. Hoitoaika

Hoitopäivien määrä on jaettu hoitojaksojen määrällä, jolloin on saatu keskimääräinen hoitoaika.

Med-hoitoaika

Hoitoajan mediaani on hoitojaksojen pituuksista syntyneen pienimmästä suurimpaan järjestetyn numerojoukon keskimäinen luku.

Keski-ikä

Keski-ikällä tarkoitetaan hoidettujen potilaiden keskimääräistä ikää.

Yhden päivän aikana %

Yhden päivän aikana tehtyjen toimenpiteellisten hoitojaksojen prosenttiosuudella tarkoitetaan niiden hoitojaksojen prosenttiosuutta koko ko. toimenpideluokasta, joissa tulo- ja lähtöpäivä on ollut sama tai toimenpiteen palvelualaksi on merkitty päiväkirurgia.

Toimenp. Miehillä

Miehille tehtyjen toimenpiteellisten hoitajaksojen lukumäärä.

Toimenp. Naisilla

Naisille tehtyjen toimenpiteellisten hoitajaksojen lukumäärä.

Lisäksi muu tmp

Tarkoitetaan niiden hoitajaksojen lukumäärää, jossa ko. toimenpide tai toimenpideryhmä on ollut muuna kuin ensimmäisenä, päätoimenpiteenä.

Km. Jonoaika

Odotusajalla tarkoitetaan jonoon asettamispäivän ja operaatiopäivän erotusta. Näistä odotusajoista on laskettu odotusaikojen pituuden aritmeettinen keskiarvo. Odotusaikaa laskettaessa on pyritty eliminoimaan virhetallennukset ja päivystyksessä tehdyt leikkaukset ottamalla mukaan vain yhden ja 2000 vuorokauden välille sijoittuvat odotusajat.

Mediaani jonoaika

Odotusajan mediaani on odotusaikojen pituuksista syntyneen pienimmästä suurimpaan järjestetyn numerojoukon keskimäinen luku.

Tulkintaohjeita

Osa toimenpiteiden lukumäärän viime vuosien kasvusta on aiheutunut uusista toimenpidekoodeista, jotka tekevät mahdolliseksi ilmoittaa hoitoilmoituksen toimenpidekentässä yhä laajemman valikoiman erilaisia terveydenhuollon toimintoja, kuten mm. kuntoutusta. Pakollinen hoitoilmoitus tehdään myös kaikesta päiväkirurgiasta. Näin ollen hoitoilmoituksia on tehty myös pienestä määrästä ns. polikliinista toimintaa.

Huomattavassa osassa hoitajaksoja on tehty vähintään kaksi toimenpidettä. Taulukot on kuitenkin laadittu vain ns. päätoimenpiteen perusteella. Taulukot siis kuvaavat niiden toimenpiteiden kokonaismääriä ja jakaumia, jotka ovat olleet ilmoitetun hoitajakson pääasiallinen aihe ja sisältö. Eriksen julkistettavissa toimenpidekohtaisissa tilastoissa tarkastelukulmana on toimenpidekoodi ja silloin mukana ovat kaikki tuon koodin esiintymiset hoitoilmoituksessa riippumatta niiden päätoimenpide – muu toimenpide asemasta.

Sairaanhoitopiiri- ja laitoskohtaiset toimenpidetilastot löytyvät internetistä osoitteesta <http://www.stakes.fi/FI/tilastot/nettihilmo>. Hoitoilmoitustietokannoissa ovat myös yksityiskohtaisemmat toteutuneiden odotusaikojen tiedot. Kaikkien saatavilla olevissa tilastoissa toimenpiteiden tarkastelun tasona on käytetty pääluokkatasoa eli "yhden merkin tasoa" ja salasanalla suojatussa osiossa tätä yksityiskohtaisempaa jaottelua. Salasanan käyttöoikeutta voi kysyä omasta sairaanhoitopiiristä.

Sairaanhoitopiirikohtaisia tilastoja on syytä sairaanhoitopiireissä verrata omiin lukuihin ja eroavuuksista toivotaan ilmoitettavan Stakesiin [simo.pelanteri\[at\]stakes.fi](mailto:simo.pelanteri@stakes.fi), puh. 09 3967 2356.

Toimenpiteet yhteensä:

Hoitopäivät	1 797 726
Hoitojaksot	543 349
Potilaat	443 736
Kuolleet	3 309
Keskimääräinen hoitoaika, vrk	3,3
Mediaani hoitoaika, vrk	1
Keskimääräinen ikä, v	51
Yhden päivän aikana %	39,09
Toimenpiteitä miehillä	235 319
Toimenpiteitä naisilla	308 030
Lisäksi muu toimenpide	397 018
Keskimääräinen odotusaika, vrk	126
Mediaani odotusaika, vrk	61

Seuraavat liitetaulukot löytyvät osoitteesta:

http://www.stakes.fi/FI/tilastot/aiheittain/Terveyspalvelut/toimenhoitojaksot_liitteet.htm

(Kansallinen toimenpideluokitus)

1.1 Toimenpideryhmät yhden merkin tasolla

1.2.A Toimenpideryhmät kahden merkin tasolla aakkosjärjestyksessä

1.2.B Toimenpideryhmät kahden merkin tasolla hoitojaksojen lukumäärän mukaan

1.3.A Toimenpiteet kolmen merkin tasolla aakkosjärjestyksessä

1.3.B Toimenpiteet kolmen merkin tasolla hoitojaksojen lukumäärän mukaan

1.4.A Toimenpiteet viiden merkin tasolla aakkosjärjestyksessä

1.4.B Toimenpiteet viiden merkin tasolla hoitojaksojen lukumäärän mukaan

1.5 Sairaanhoitopiirien yleisimmät toimenpideryhmät kolmen merkin tasolla

Terveydenhuollon laitoshoido

Laatuseloste

Tilastotietojen relevanssi

Somaattista erikoissairaanhoidoa, terveystieteiden vuodeosastohoidoa, psykiatrian erikoisalain laitoshoidoa, toimenpiteellisiä hoitajaksoja ja kirurgiaa sekä päiväkirurgiaa käsitteleviä tilastotiedotteita nimitetään tässä yhteisnimityksellä Hilmo-raportit. Ne perustuvat vuosittain sairaaloista henkilötunnuksella kerättäviin poisto-/hoitoilmoituksiin, jotka sisältävät tiedon potilaan kotikunnasta, palvelun tuottajasta, potilaan tulotiedot, hoitotiedot ja poistumistiedot. Psykiatrian erikoisalalla potilaasta ilmoitetaan näiden tietojen lisäksi psykiatrian lisälehdellä kerättävät tiedot, jotka käsittelevät lääkehoitoa, pakkotoimia ja psyykkisen tilan arviointia.

Hilmo-raportit sisältävät tietoja erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon vuodeosastohoidossa olleiden tai päiväkirurgisten potilaiden, hoitajaksojen ja hoitopäivien lukumäärästä vuosittain. Lukumäärät esitetään päädiagnooseittain sekä päätoimenpiteen mukaan. Lisäksi em. somaattisen erikoissairaanhoidon, terveystieteiden vuodeosastohoidon ja psykiatrian erikoisalain tiedot esitetään alueittain (kunta tai sairaanhoitopiiri), erikoisaloittain, ikäryhmittäin, palvelun tuottajan mukaan sekä diagnoosien pääryhmien ja yleisimpien diagnoosien mukaan aikasarjana. Potilaiden ja hoitopäivien määrä esitetään myös ikä- ja sukupuolivakioituna sairaanhoitopiireittäin tai kunnittain sekä suhteutettuna tuhanta asukasta kohti. Muutos edelliseen vuoteen tai viiden vuoden aikajaksolla on laskettu prosentteina.

Psykiatrian erikoisalain tilastotiedotteessa on myös psykiatrian lisälehdellä kerättyjä tietoja. Päätyneiden hoitajakson keskimääräinen pituus ja mediaani (toimenpiteelliset hoitajakset) on laskettu sekä diagnooseittain että alue- ja sairaalatasolla.

Toimenpiteellisten hoitajaksojen tilastotiedot sekä kirurgian ja päiväkirurgian aluevaihtelujen tiedot haetaan potilaista, joilla hoitajakson aikana on tehty toimenpideluokituksen mukaisia toimenpiteitä.

Tiedotteet on tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilöille, hallintoviranomaisille, suunnittelijoille ja tutkijoille, jotka tarvitsevat ajantasaista tietoa sairaaloiden palvelutuotannosta Suomessa.

Tilastotiedotteiden tekstiosassa on kuvattu keskeiset käytetyt käsitteet ja määritelmät. Tietojen keruu perustuu Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskukseen (Stakes) tilastotoimesta annettuun lakiin (409/2001).

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Hilmo-raporttien tiedot on kerätty kaikista Suomen sairaaloista. Tilastojen perusjoukko muodostuu kaikista niistä henkilöistä, jotka ovat olleet sairaalassa vuodeosastolla tai päiväkirurgisessa toimenpiteessä vuoden aikana. Tiedot lähetetään kerran vuodessa Stakesiin annettujen määrittelyjen ja ohjeistuksen mukaan siirtotiedostona mikron (DOS) levykkeillä, DAT-nauhana (UNIX) tai CD-levynä. Tiedot tarkistetaan ja tallennetaan sähköiseen tietokantaan.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tietojen oikeellisuus riippuu tiedonantajista. Tilastotietoja verrataan edellisen vuoden vastaaviin lukumääriin ja epäselvät tapaukset tarkistetaan tiedonantajalta. Ennakkotilastot julkaistaan heinäkuussa internetissä, jonka jälkeen organisaatioilla on vielä mahdollisuus täydentää ja korjata omia tilastojaan. Ennakkotietojen perusteella tehty arvio on yleensä hyvin lähellä todellista lukumäärää. Yleensä ennakkotilastoissa ilmoitetut lukumäärät lisääntyvät hieman lopulliseen

tilastoon, puuttuneiden tietojen saamisen ja korjauksien jälkeen. Tilastosta löytyneet mahdolliset virheet korjataan lopulliseen tilastoon.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Hilmo-raportit ovat Stakesin kerran vuodessa tuottamia tilastoja. Ennakkotiedot julkaistaan heinäkuussa ja lopulliset raportin vuoden loppuun mennessä. Raportoivat tiedot ovat kuluva vuotta edeltävältä vuodelta.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Lähetetään kirjallisessa muodossa tiedontuottajille sekä julkaistaan Stakesin internetsivulla osoitteessa <http://www.stakes.fi/tilastot/terveydenhuollonlaitoshoito>

Tilastojen vertailukelpoisuus

Poisto-/hoitoilmoitusjärjestelmä on ollut käytössä Suomen terveydenhuoltolaitoksissa vuodesta 1969 lähtien. Poistoilmoitus (hoidon päättämislmoitus) muuttui hoitoilmoitukseksi vuoden 1994 alusta Stakesista annetun lain (1073/92) 4 §:n 1 momentin nojalla. erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon. Järjestelmä on kattanut erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon.

Tietojen vertailtavuuteen vaikuttavat diagnoosi- ja toimenpidekoodien vaihtumiset sekä kerättävän tietosisällön muutokset. Tietosisältö on laajentunut merkittävimmin psykiatrian lisälehdessä ja vaativan sydänpotilaan lisälehdessä käyttöön myötä vuonna 1994. Vuodelta 1994 kyseisten lisälehtien tiedot ovat melko puutteellisia.

Vuosina 1969-1987 diagnooseissa oli käytössä ICD-8 (International Statistical Classification of Diseases) tautiluokitus ja vuosina 1987-1995 ICD-9 tautiluokitus. Vuodesta 1996 lähtien käytössä on ollut ICD-10 tautiluokitus.

Toimenpiteitä on kerätty poisto-/hoitoilmoitukseen vuodesta 1986 lähtien. Vuosina 1986-1995 käytössä oli Sairaalaaliiton laatima toimenpidenimikkeistö. Vuosina 1996-2003 käytettiin ensimmäistä Stakesin laatimaa toimenpideluokitusta (ohjeita ja luokituksia 1996:3). Vuodesta 2004 lähtien käytössä on ollut toinen Stakesin laatima toimenpideluokitus (ohjeita ja luokituksia 2004:2). Uudet tautiluokitukset ja toimenpideluokitukset ovat aina edellistä versiota laajempia, mikä vaikeuttaa vertailtavuutta. Myös lääketieteen kehitys, esim. muutokset tautien diagnostiikassa vaikuttavat tilastoihin ja eri vuosien vertailtavuuteen, mikä on huomioitava aikasarjoja tarkasteltaessa.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Hilmo-raportit sisältävät koko maan kattavasti tietoa sairaalapalveluista. Niissä käytetään kansainvälistä tautiluokitusta ja pohjoismaista toimenpideluokitusta, joka on muunnettavissa vastaamaan kansainvälistä toimenpideluokitusta. Tämä mahdollistaa kansainvälisen vertailun.